

דברי תורה

מאת נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו לפני כל נדרי תש"פ לפ"ק

יוצא לאור ע"י מכון מעדני מלך וויען - גליון אלף קב"ד

שמביאה הכפרה, ולדוגמא הקרבן מכפר בהבאת בהמה לקרבן, ועל דרך זה יסורין ויום המיתה ממרקין החטא, בגודל הצער שהגיע להאדם. אבל כפרת יום הכיפורים הוי בלי שום פעולה, אלא הזוכה להגיע לחיות ביום הכיפורים, ונושם רוח נשמת חיים האויר של יום הקדוש, הרי זה מוזכך ומכבס העון מהאדם. וכמו שברפואת הגוף יש סמים שונים שמרפאין החולי, ויש מקומות בעולם שהאויר צח מאד ומרפא ומבריא, כן האויר השורה ביום קדוש כזה מכפר העונות, בלי שום סמים. ועצם היום הוי מקוה טהרה, ומה מקוה מטהר הטמאים כך הקב"ה מטהר את ישראל.

הכתוב אומר, דבר אל אהרן אחיך, ואל יבא בכל עת אל הקודש (ויקרא טז-ב). והלשון מוקשה דמשמע בכל עת לא יבא אבל לפרקים יבא, והאמת אינו כן, שהרי אינו בא כי אם פעם אחת בשנה. וכתוב בכלי יקר, כי יום הכיפורים הוא יום שהוא למעלה מן הזמן, ואין הזמן שולט בו, וכל ימות השנה בכלל העת דהיינו הזמן חוץ מיום זה, ונמשלו כל ישראל ביום ההוא למלאכי השרת. וכשאמר ואל יבא בכל עת, רמוז שלא יבא כלל בשום יום שהוא בכלל העת, כי אם ביום שאינו בכלל העת ע"ש.

והיינו כי יום זה הוא סוג אחר לגמרי מכל ימות השנה, שאינו יום גשמי שעומד תחת טבע העולם, שכל דבר בו תופס זמן ומקום, אלא יום זה יש עליו השראה רוחני דוגמת שמים, שאינו מוגבל בעת. וכיון שביום זה

כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאותיכם לפני ה' תטהרו (ויקרא טז-ל). ולכאורה יש בזה כפל לשון, דכיון דביום הזה יטהר אתכם מכל חטאותיכם, הרי בודאי שלפני ה' תטהרו. וגם למה דקדק לתאר את ה' בשם הוי"ה. ובספרי קודש איתא 'תטהרו' בגימטריא 'כתר'. ובודאי שהדברים מכוונים לפי סודן. ובאמת בכל השנה אומרים בקדושה 'כתר' רק בתפלת מוסף, אבל ביום הכיפורים אומרים כן בכל התפלות. וצריך ביאור טעמו לפי פשוטן של הדברים.

אנו נכנסים כעת ליום גדול וקדוש, אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרין ומי מטהר אתכם, אבינו שבשמים. יום כזה יש לנו הזדמנות רק פעם אחת בשנה, ויותר שנכיר האושר והמתנה טובה שקבלנו היום, ננצל אותה ביתר שאת ויתר עז. וזה לשון הרמב"ם (ה' תשובה א-ג) ועצמו של יום הכיפורים מכפר לשבים שנאמר כי ביום הזה יכפר עליכם ע"כ. והיינו שפירושו של 'ביום' הזה, אינו 'שבתוך' יום זה זוכין לכפרה, אלא 'עם' היום הזה יכפר עליכם, שהיום עצמו הוא כלי כפרה, ועיצומו של היום מכפרת. והיינו כמו שביאר החינוך (מצוה קפה), שמתחלת בריאת העולם יעדו וקדשו לכפרת חטאים לשבים. ואחר שיעדו הא-ל יתברך אותנו היום לכפרה, נתקדש היום, וקיבל כח הזכות מאתו יתעלה, עד שהוא מסייע בכפרה ע"כ.

והיינו שאין יום הכיפורים דומה לשאר הדברים המכפרים שצריכין לאיזה מאורע או פעולה

יורדת מהות השמים על הארץ, על כן עבודת בני ישראל ביום זה הם דוגמת מלאכי השרת, כמשרתי המלך בשמים.

ולכן אמרו חז"ל (יומא ב.) שטן ביומא דכיפורי לית ליה רשותא לאסטוני. ממאי, אמר רמי בר חמא השטן בגימטריא שס"ד הוי, שס"ד יומא אית ליה רשותא לאסטוני, ביומא דכיפורי לית ליה רשותא לאסטוני ע"כ. והיינו כי השטן ממונה רק על הימים הגשמיים של השנה, אבל יום כיפורים אינו תחת חללו של עולם, יום רוחני מובדל ומופרש, עד שאינו מוגבל בזמן כמו השמים, ועל יום זה לא ממונה לאסטוני.

ולכן ביום הכיפורים כשהיה הכהן גדול מזכיר את השם עשר פעמים, היה קורא השם הוי"ה ככתבו (יומא לט:), כי השם הוי"ה מורה שהוא היה הוה ויהיה (ש"ע א"ח סימן ה), וזה נכלל יחד בתיבה אחד, כי אצלו יתברך אין זמן, אלא העבר והוה והעתיד מאוחד באחדות גמור. ועל דרך זה הוא גם יום הכיפורים, אין בה זמן ועת, ואל יבא בכל עת אל הקודש. וזהו שנאמר ביום הכיפורים, לפני הוי"ה תטהרו, דכמו שבשם הוי"ה מאוחד העבר והעתיד, ואין אצלו גדרים הזמן, כן הוא מעלת היום שאינו יום גשמי אלא יום שמים, שלא מוגבל תחת הזמן.

אנו נכנסים כעת ליום רוחני מופרש ומובדל מכל עניני הגשמיים, הן בהנהגתנו בחמשה העינויים, והן עצם היום זך ורוחני כמו השמים, ויש לנו ימי שמים על הארץ. אין אנו נמצאים כעת באויר גשמי, אלא אנו מוקפים מכל הצדדים רק באויר רוחני, אנו מסתובבים היום בעולם אחר כולו רוחני. ואז הזמן גרמא להתבונן היכן אנו עומדים בעולם, כל אחד מאתנו הלא יש לו תפקיד, היכן הגענו. היום הוא יום קירוב, הקב"ה פותח שעריו, ועומד ומצפה שבניו ישובו אליו. יש לנצל את השעת הכושר ההוא, ולא נעזוב את היום בידיים ריקניות, לאו בכל יומא מתרחש זמן שנוכל לכבס את נשמותינו, ולטהר אותה מכל סיג ופגם. ולהכיר האושר של יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים מכל חיי העולם הבא.

מבואר ברמב"ם (ה' שגגות ג') דיום הכיפורים אינו מכפר אלא על השבים המאמינים בכפרתו, אבל המחשב בלבו מה מועיל לי יום הכיפורים, זה אינו מכפר לו. (ונפסק ברמ"א א"ח סימן תרז-ד). והיינו כי יתכן שיעלה לפעמים במחשבת אדם, כשמתבונן ברוב חטאיו ופשעיו, כי אצלו היום כיפורים לא יועיל, שהלא הוא כל כך רחוק מקונו. אבל באמת לא ידח ממנו נדח, ויש להאמין, שאין שום ישראל בעולם, אפילו מי שמשוקע במ"ט שערי טומאה, שלא יוכל להטהר היום, כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאותיכם. ואם עולה בדעתו שהוא כבר הרבה לפשוע כל כך שנדחה עוד מלהתקבל, אז באמת חסר לו הכפרה של יום הכיפורים.

*

המתפלל צריך שיתן עיניו למטה ולבו למעלה שנאמר (איכה ג-מא) נשא לבבנו אל כפים אל א-ל בשמים (יבמות קה.). ונראה כי האדם המתבונן במעשיו כמה המריד את ה', כאשר בא להתייצב לפני המלך להתפלל ולבקש על צרכיו, הוא עומד בבושה מופלגת, הרי אני לפניך ככלי מלא בושה וכלימה, עד שאינו יכול להרים פניו ולהביט ישר, וכמו שנאמר (עזרא ט-ט) אלקי בושתי ונכלמתי להרים אלקי פני אליך, כי עונותינו רבו למעלה ראש, ואשמתינו גדלה עד לשמים. ומרוב בושה הוא נותן עיניו למטה. אבל יש לו לידע כי למעלה כי יש יד פרוסה תחת כנפי החיות לקבל השבים (פסחים ק"ט.), ועומדים ומצפים על תשובתו, ואתה נותן יד לפושעים. ולכן גם כאשר עיניו למטה מגודל הבושה של מעשיו, לא יפול רוחו, אלא יהיו עיניו למעלה, נשא לבבנו אל כפים, לכפו של הקב"ה שפרוסה לפניו, אם ישוב מיד תקבלו.

*

דוד המלך ביקש מה', עד אנה תסתיר את פניך ממני וגו', הביטה ענני ה' אלקי (תהלים יג-ב). לא ביקש ה' שמעה בקולי, אלא הביטה ענני. כי בדרך כלל כאשר הבן רוצה איזה דבר מאביו, הוא צריך לדבר אליו ולהודיעו מה חסר

*

רי"ש, אמר הקדוש ברוך הוא אם חוזר בו אני קושר לו כתר כמותי ע"כ. הרי לנו גודל מעלתינו, שכל אחד ואחד מאתנו כאשר יחזור בתשובה, יכול לזכות לצאת היום עם כתר על ראשו, ולא רק כתר פשוט קטן, אלא כתר 'כמותי' כביכול, כתר המתאים למלך מלכי המלכים הקב"ה.

וכדי לעורר אותנו על זכות הזו שניתן לנו היום, אנו אומרים בכל התפלות, כתר יתנו לך ה' אלקינו מלאכים המוני מעלה עם עמך ישראל קבוצי מטה. אנו היום בתפלתנו נותנים כתר על ראש מלכנו ביחד עם המלאכים (עיין חגיגה יג). אבל שוב אנו מתחננים, 'ממקומו הוא יפן ברחמי לעמו', שנוכה שהקב"ה יפן כתר כזה גם על עמו, אם חוזר בו אני קושר לו כתר כמותי. וגם כאשר אין אנו ראויים, 'יחון עם המיחדים שמו', יתן לנו זאת בתורת חנינה, אף על פי שאינו כדאי ואינו ראוי, וחנותי את אשר אחון.

וזהו שאמר הכתוב, כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאותיכם, היום יש כפרה לכל החוטאים, שמתקבל תשובתם לפני ה'. ולא רק שנטהר האדם מעונותיו, אלא לפני ה' תטהרו בגימטריא כת"ר, שיוכל לזכות שה' יטיל עליו כתר, ולא רק כתר סתם, אלא 'לפני הוי"ה' תטהרו, שקושר לו כתר כמותו, דוגמת הכתר שלפני ה'. והנה עד עתה לא היה יכול לעמוד עם פניו נגד ה', אלא אחוריו, דמהדר אפיה דקו"ף מרי"ש, כי אינו יכול להסתכל בפני רשע, אבל עתה לפני ה' תטהרו, תוכלו לעמוד פנים בפנים נגד ה', ביחד עם הכתר שקושר לו ה' כביכול.

*

הנפיון של הדור הזה היא כלים הטוכנולוגיים ובתוכם הסמארט-פאון, אשר ההשתמשות בהם בלי פילטער הוי איסור גמור, ונקרא עבריינין. אלא גם עם פילטער, עדיין הוא פרוץ ופתח לתוח להרבה איסורים, וגם מי שצריך לו לצורך פרנסתו, צריך להיות מיוחד רק לזה, וההשתמשות כל היום תהא עם טלפון פשוט. ומכל שכן

לו, ולבקש ממנו שיושיענו. אבל לפעמים הוא בא אצל אביו קרוע ובלוע, פניו נחבל מכל צד, במצב כזה אין צריכין לדיבור, כי מראיתו ותוארו מדבר יותר מאלף דיבורים. וכמו כן אנו, כאשר אנו עומדים לפני המלך ועינינו למטה מגודל הבושה, אשר מכף רגל ועד ראש אין בנו מתום, אנו מבקשים מה' רק דבר אחד, עד אנה תסתיר את פניך ממני, שלא יפן פניו מאתנו, אלא יביט עלינו איך אנו נראים מוכים ולוקים, ואז ודאי יתעוררו רחמיו עלינו להושיענו, ולא יצטרך לשמוע קולנו להודיעו מה חסר לנו, אלא 'הביטה ענני ה' אלקי', בהבטה בעלמא עלינו יכיר מה חסר לנו. ועיקר בקשתנו הוא, אל תשליכנו מלפניך.

האמת הוא שכל אחד מאתנו בעצמותו טוב מאוד, ויש לו צמאון פנימי לקרבת אלקים, צמאה נפשי לאלקים לא-ל חי, אלא הבלי עולם הזה מטרידין אותו ומעבירין האדם על דעתו ודעת קונו. וביום הכיפורים שהוא פרוש מעולם הזה בהחמשה עינויים, זהו צורתו האמיתית, ששואף לישוב בבית ה' ולעבדו עבודה תמה. וכאשר ישים ה' עיניו עלינו, שהוא יודע תעלומות לב, יכיר כי תפארת ישראל הוא כפי מצבם ביום הזה, שזהו רצונו הפנימית האמיתי של כל יהודי.

*

והנה ביום הכיפורים אנו אומרים כתר בכל התפלות (ועיין במטה משה אות תתע"ב בטעמו). ויש לומר דאיתא בגמרא (מנחות כט:): מפני מה נברא העולם הזה בה"א, מפני שדומה לאכסדרה, שכל הרוצה לצאת יצא. ומאי טעמא תליא כרעיה, דאי הדר בתשובה מעיילי ליה. וליעייל בהך, לא מסתייעא מילתא, כדריש לקיש דאמר ריש לקיש מאי דכתיב (משלי ג-לד) אם ללצים הוא יליץ ולענוים יתן חן, בא לטהר מסייעין אותו, בא לטמא פותחין לו. ומאי טעמא אית ליה תאגא [לה"א, כתר קטן בסוף גגו דה"א], אמר הקב"ה אם חוזר בו אני קושר לו כתר ע"כ. ובגמרא (שבת קד.) דרשו אותיות האל"ף ב"ת, קו"ף קדוש, רי"ש רשע. מאי טעמא מהדר אפיה דקו"ף מרי"ש, אמר הקדוש ברוך הוא אין אני יכול להסתכל ברשע. ומאי טעמא מהדרה תגיה דקו"ף לגבי

ממון עם חבירו, יסדרו תיכף אחר יום הכיפורים. וכן ירצה ויפייס את חבירו אם ציערו באונאת דברים, והלבנת פנים וכדומה.

החשיבות של קביעות עתים לתורה ידוע לכל, תלמוד תורה כנגד כולם, לא לזלזל גם יום אחד בלי שיעור של תורה, בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין כנגדו. בקהלתנו סיימנו היום מסכת יומא, ומחרת יום הכיפורים מתחילין מסכת סוכה, מי שבידו להתאחד ולהיות חלק מהחבורה אשרי חלקו. ויש להשתדל ליקח גם הבחינות על זה בכל חודש.

ואסמיה להבחורי חמד, אשרי חלקיכם שאתם נמצאים באהלה של תורה, ואין עליכם עול פרנסה להסתובב בחוצות. תשתדלו לנצל כל שעה ושעה רק לתורה, ללמוד דף אחר דף ולחזור על משנתו. הנסיונות בחוץ עצומים מאד, ויש להתרחק מהלתחבר בחבר שאינו טוב, שיראת שמים שלו רפוי, כי הרבה חברותא עושה, ובקל יוכל להתדרדר מאד, אלא יהא מסובב תמיד בחברותא של יראי ה' וחושבי שמו.

אנו נכנסים כעת ביום הקדוש, יום שיושבים כל היום בבית ה' ומתפללים, וזוכים לקרבת אלקים בלי שום מסך המבדיל, יום שאין רשות לשטן לקטרג. ביום צום כיפור יחתמון על כל מאורעות השנה, לעולם יקדים אדם תפלה לצרה, היום הוא הזמן להתפלל על כל מה שצריכין. וימלא ה' כל משאלות לבנו לטובה, מי שצריך להפקד בבנים יתברכו בבנים, ואותן שעמלים בצער גידול בנים, יזכו לראות מהם רוב נחת ולגדלם בניקל לתורה ולחופה ולמעשים טובים, בבריאות הגוף ובני ביתם, בפרנסה בהרחבה, ויתן ה' שתהא השנה הבאה עלינו שנת ברכה, להתברך כולנו בבני חיי ומזוני רויחי, ויקבל תפלתינו ברחמים וברצון, ונזכה לשנה טובה ומתוקה, שנת גאולה וישועה בביאת בן דוד במהרה רידן.

לפרוש עצמו מהחבורות שונות של וואטס-אפ, שמלאים בלשון הרע וניבול פה ולזלזל לכל דבר שבקדושה. כל אחד יודע במה הוא עצמו היה נכשל בזה במשך השנה, ומתחרט ועושה תשובה, והקב"ה מוחל. אבל זהו רק אם מקבל על עצמו כעת, שתיכף אחר יום הכיפורים ישנה הכלים שלו, אבל אם אין לו החלטה גמורה על זה, אין יום הכיפורים מכפר על מה שנכשל.

כ"א אב בביתו מוטל עליו להשגיח על בני ביתו בעניני צניעות, שמתדרדר משנה לשנה, הן באופן הליבישה, והן בצביעת הפנים והעינים. השייטל מתארך והכיסוי עליה מתקצר. אשר כל גדולי ישראל אסרו ללכת בשייטל ארוך. וכל מי שיש בידו למחות, ואינו מוחה, הוא נתפס עליה. ובעצם השייטליך שנעשה משערות, כבר נתברר שרובם וכמעט כולם באים ממקום עבודה זרה, אשר גדולי ישראל פוסקי הדור פסקו שדינם כתקרובת עבודה זרה שאסור בהנאה. ויש עוד איסור נוסף להכניסו להבית גם כשמונח בקופסא, שנאמר (דברים ז-כז) ולא תביא תועבה אל ביתך. וגם אם רק נתערב בהשייטל קצת שערות מאלו, אין בזה דיני ביטול, וכולה אסורה. ותקרובת עבודה זרה מטמא במגע ובמשא, ובזמן שבית המקדש היה קיים כאשר אחד רק נגע בו באצבע, או נשא אותה ממקומה, היה אסור ליכנס למקדש או לאכול תרומה עד שיטהר. ומובן לכל שבבית שיש עבודה זרה, אין שם השראת השכינה, ואיך יכולים לגדל בבית זה בנים שיהיו נאמנים לה' ולתורתו. ויש לכל אחד להשתדל בביתו שילכו עם סינטעטישע שייטלין.

עבירות שבין אדם לחבירו אין יום כיפור מכפר, ובזה נכלל כל סכסוכי ממון שיש בין אדם לחבירו, שפוסק לעצמו שאינו חייב ויכול לעכבו בידו ואינו צריך לתת לו. יש לידע לפני ה' תטהרו, שרק עבירות שבין אדם למקום יום כיפור מכפר, אבל בין אדם לחבירו אינו מכפר עד שירצה את חבירו, ואנו מבקשים בתפלת נעילה למען נחדל מעושי ידינו, יש לקבל על עצמו שכל סכסוך של

הגליון הזה נתנדב על ידי

מוה"ר ר' דוד דייטש הי"ו
לרגל השמחה השרויה במעונו
בהולדת בתו למול טוב

מוה"ר ר' יואל ווערצבערגער הי"ו
לרגל השמחה השרויה במעונו
בהולדת בנו למול טוב

מוה"ר ר' הלל צימנענד הי"ו
לרגל השמחה השרויה במעונו
בהולדת בתו למול טוב